การดูแลด้านจิตวิญญาณในผู้ป่วยเรื้อรัง: ประสบการณ์ของพยาบาลวิชาชีพ

ระวีวรรณ พิไลยเกียรติ
จินตนา ฤทธารมย์
ธัญชนก บุตรจันทร์

บทคัดย่อ

การดูแลด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเรื้อรังเป็นมิติหนึ่งทางสุขภาพที่พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การดูแลด้านจิตวิญญาณในผู้ป่วยเรื้อรังของพยาบาลวิชาชีพ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมสามัญโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานครแห่งหนึ่งจำนวน 7 ราย ทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึง เมษายน พ.ศ. 2550 โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปประสบการณ์การดูแลด้านจิตวิญญาณในผู้ป่วยเรื้อรังของพยาบาลวิชาชีพเป็น 4 ประเด็นหลักคือ 1) ความหมายของการดูแลด้านจิตวิญญาณ ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าคือ การดูแลตามความเชื่อและหลักศาสนา การดูแลด้วยใจ การดูแลด้วยความเมตตา การดูแลด้วยความนุ่มนวลให้เกียรติ และการดูแลผู้ป่วยดุจญาติ 2) ความสำคัญของการดูแลด้วยจิตวิญญาณ ได้แก่ เป็นแหล่งของกำลังใจ เป็นที่พึ่งพิงและยึดเหนี่ยวทางใจ ก่อให้เกิดความสุข เสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วย และทำให้ผู้ป่วยยอมรับสภาพของตนเองได้ 3) แนวปฏิบัติการดูแลด้านจิตวิญญาณในผู้ป่วยเรื้อรัง มี 5 แนวทาง ได้แก่ ประเมินเกี่ยวกับความเชื่อและการนับถือศาสนา เปิดโอกาสให้ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อและหลักศาสนา อำนวยความสะดวกในการประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนา พูดคุยให้กำลังใจ และให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย และ 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลด้านจิตวิญญาณ จำแนกเป็นด้านพยาบาลวิชาชีพได้แก่ ความตระหนักของพยาบาล ประสบการณ์ของพยาบาล ความสุขในการทำงานของพยาบาล การทำงานเป็นทีม แบบอย่างของพยาบาลรุ่นพี่ และภาระงานของพยาบาล และด้านผู้ป่วยได้แก่ ความเชื่อถือไว้วางใจ และความพึงพอใจของผู้ป่วย